

Az apátkolosi temet?kápolna

2009 július 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Nagytapolcsány (Topolcany) várostól 15 kilométerre, a Nyitra fels? szakaszának egyik keleti mellékvölgyében három Kolos nev? falucska olvadt egybe az évszázadok alatt. A település mai neve – Klizske Hradiste – régi várat is jelez a közelben; bizony, könnyen lehet, hogy az ?sid?k óta lakott, a középkorban vasbányáiról is híres településeket egykor er?d vigyázta valamelyik magaslaton, mint számtalan más helyen a történelmi Felvidéken. De várnak ma már nyomát sem látni a s?r? erd?s tájon. Ahogyan elpusztult az a Szent Benedek-rendi apátság is, amelyet a hagyomány szerint még I. (Szent) László királyunk uralkodása (1077– 1095) idején alapítottak a közeli, 829 méter magas Tribecs-hegy északi lábánál. E bencés kolostor építését 1230 körülre teszi a rendtörténeti kútf?, 1329-ben renoválását is említik. A XIV. században a monostort a nagy hatalmú Podmaniczkyak kaparintották meg. 1562-ben a nagyszombati klarissza apácák révén került vissza egyházi tulajdonba, 1615-t?l pedig e ferences harmadrend pozsonyi n?vérei birtokolták. 1782-ben II. József (1780–90) ötven német ajkú családot telepített a szomszédos kis falvakba, ezeknek az – id?vel nyelvet váltott – iparosoknak a leszármazottai Apátkolos mai szlovák lakói.

A legszéls? falurész fölött, a temet?ben találjuk a román kori templomot. Faragott és tört k?b?l épült, tet?zetét cseréptet? borítja. Titulusa: Szent Mihály. Eredetileg a település plébániatemploma volt e kicsiny, alig tizenkét méter hosszú, mégis nemesen szép arányú épület, csak az újkorban lett a halottak falujának csendes kápolnája. A keletelt hosszirányú, hatszor négy méteres belméret? hajóhoz apró, félköríves szentély csatlakozik, az apszis tengelyében, valamint a hajó déli oldalán román stílusú tölcsérablakok nyílnak. A nyugati homlokfal déli felén lév? kapun át léphetünk be a templomba, mellette magasodik az a torony, amelyik a teljes Kárpát-medence történeti építészetében páratlan.

E minden bizonnyal a XII. század végén keletkezett falusi templom harangtornya ugyanis henger formájú, márpedig kerek templomtornyot nemhogy a középkori magyar területeken, de még a közvetlen szomszédságunkban sem ismerünk! Legközelebb a Prágától északra lév?, Moldva menti Ríp-hegyen, a sziléziai Strzelnóban és az itáliai Ravennában épültek ilyenek a XI–XIII. században; távolabbról Örményországból és Britanniából ismerünk rá példákat. A kör alapra szerkesztett apátkolosi torony a hajó belsejéb?l induló csigalépcs?t fogja közre köpenyszer?en. Kúpos sisakja nem eredeti, mivel az 1800-as évek elejét?l elhanyagolt épületet 1936-ban alaposan meg kellett újítani. Ekkor készült a fedélszékkel és tet?héjazattal együtt, de közel hét évtized múltán már hozzáöregedett a hét évszázados falakhoz.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló